

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Демешка Максима Валерійовича «Адміністративно-правове регулювання меценатства і спонсорства в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Протягом останніх років діяльність благодійних організацій в Україні набула активного розвитку. Безперечно, це сприяє забезпеченню соціальних потреб незахищених та малозабезпечених верств населення, вирішенню проблем постраждалих у результаті стихійних лих, екологічних, промислових чи інших катастроф, соціальних, національних, релігійних конфліктів, жертв репресій, біженців і вимушених переселенців тощо. Однак, незважаючи на численні позитивні аспекти благодійництва, в Україні мають місце численні зловживання в діяльності благодійних організацій, що призводить до порушення ними законодавства. Особливий режим оподаткування благодійних організацій, а саме звільнення від сплати митних платежів з вантажів, що визнані гуманітарною допомогою, спрощений порядок митного оформлення гуманітарних вантажів призводить до того, що під виглядом благодійної допомоги ввозяться на митну територію товари, які звільняються від оподаткування митними платежами, але у подальшому реалізуються за готівкові кошти без відповідного відображення у бухгалтерській та податковій звітності. Як наслідок, незаконне користування пільгами, використання спрощеного порядку митного оформлення вантажів, ухилення від сплати податків, митних зборів не лише дискредитує діяльність благодійних організацій в Україні, а й зумовлює недоотримання надходження до бюджету, що завдає збитків державі. У зв'язку із цим актуальним є всебічне та якісне удосконадження законодавства у цій сфері. Таким чином, не викликає сумніву, що дисертаційне дослідження Демешка Максима Валерійовича на тему: «Адміністративно-правове регулювання меценатства і спонсорства в Україні» є актуальним та своєчасним.

ВДСД НАВС	
Вх. №	2150
13	ОВ
кількість аркушів: 19	
осн. док.	8
додаток: —	

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано відповідно до указів Президента України «Про Стратегію сталого розвитку України 2020» від 12 січня 2015 р. № 5/2015, «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації» від 24 березня 2012 р. № 212/2012; Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015–2019 рр., затвердженого наказом МВС України від 16 березня 2015 р. № 275; Основних наукових напрямів та найважливіших проблем фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних і гуманітарних наук на 2014–2018 рр., затверджених постановою президії Національної академії наук України від 20 грудня 2013 р. № 179 (п. 3.4.2.5), Основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2018–2020 рр., затверджених рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 26 грудня 2017 р. (протокол №28/1). Тему дисертації затверджено Вченою радою Національної академії внутрішніх справ (протокол від 27.09.2016 р. № 19) та включена до Переліку тем дисертацій з питань держави і права Національної академії правових наук України (№ 737, 2016 р.)

Мета дисертаційного дослідження полягала в тому, щоб здійснити комплексний науковий аналіз фундаментальних теоретичних та практичних проблем адміністративно-правового регулювання меценатства і спонсорства, що в подальшому дозволить визначити напрями удосконалення нормативно-правової бази, яка регламентує цю сферу. В ході здійснення даного аналізу виробляються певні практичні рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності норм адміністративного законодавства щодо регулювання меценатської та спонсорської діяльності, та побудови всебічно обґрунтованого механізму комплексного нормативного регулювання адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері меценатства та спонсорства.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало і відповідають

вимогам МОН України.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлено досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Загальна структура роботи в цілому є логічною, послідовною, раціональною, обґрунтованою предметом, метою та завданнями дослідження.

Методологічною основою дисертації стали загальні і спеціальні методи наукового пізнання. Їх застосування обумовлюється системним підходом, що дає можливість досліджувати проблеми в єдності їх соціального змісту та юридичної форми. Крім того, автором уміло використано низку загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, в тому числі, порівняльно-правовий, логіко-семантичний, логіко-юридичний і системно-структурний. Загалом, комплексне поєднання зазначених методів дослідження стало запорукою успішного вирішення поставлених дисертантом завдань.

Високий ступінь вірогідності і наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження забезпечено використанням значного обсягу літературних джерел, нормативних актів. Так, правову основу дослідження сформували положення Конституції України, законів і підзаконних нормативно-правових актів України, міжнародних правових актів. Емпіричну базу дослідження становлять наукові та періодичні видання вітчизняних і зарубіжних учених, судова практика та статистичні дані, довідкова література, у якій розкривається адміністративно-правове регулювання меценатства і спонсорства в Україні.

Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений теоретичний підхід, зокрема, вдало розроблені дефініції, класифікації і критерії дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем адміністративно-правового регулювання меценатства і спонсорства в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що робота є однією з перших спроб, на монографічному рівні, комплексно дослідити стан розвитку механізму адміністративно-правового регулювання меценатства та спонсорства в Україні. У результаті проведеного дослідження запропоновано нові наукові положення, які мають теоретичне та практичне значення для розвитку адміністративного права та будуть сприяти удосконаленню адміністративно-правового законодавства й практики його застосування у зазначеній сфері.

Насамперед, особливої уваги заслуговує те, що автором підкреслено, що для успішного розвитку суспільства держава повинна визнати благодійність державно-значущою діяльністю, важливою складовою своєї соціально-економічної політики. Зрозуміло, ця діяльність, як і інша державно-владна діяльність, повинна бути одягнена в правову форму. Для цього необхідно реалізувати ряд законодавчих, організаційних та інших заходів, що сприяють активізації та пропаганді благодійної діяльності (с.38).

Цілком логічним та обґрунтованим є висновок автора про те, що грань між благодійністю, меценатством, спонсорством і членством умовна. Відмічається, що спонсорські та членські внески мають суттєві відмінності. На відміну від спонсорських внесків, спрямованих у більшості випадків на отримання рекламних послуг з боку неприбуткових організацій, та благодійних внесків, які передбачають добровільну безоплатну підтримку, членські внески орієнтовані на регулярне отримання некомерційних послуг з боку неприбуткових організацій. Членські внески можуть бути асоційовані з діяльністю громадського об'єднання, що діє на базі неприбуткових організацій (с.128).

Позитивною рисою дисертації є визначення здобувачем підкреслюється, що по суті своїй, меценатство є видом недержавної діяльності, направленої на підтримку і стимулювання різного роду творчих ініціатив у галузі мистецтва, освіти і культури. У цілому, відмітна особливість меценатства полягає у тому, що воно забезпечує безкорисливу допомогу і заступництво, направлені на

досягнення вищих інтелектуальних, культурних, етичних цінностей суспільного значення шляхом забезпечення талановитим особам або колективам можливостей освіти або самовираження. Крім того, було запропоновано авторське визначення терміну спонсорство у вузькому розумінні у такому вигляді: «Спонсорство – взаємовигідний обмін грошових коштів, товарів, послуг, робіт на можливості розміщення реклами, проведення PR-заходів, стимулювання збуту тощо» (с.132).

Обґрунтованим є висновок дисертанта про те, що стратегічні цілі розвитку українського суспільства та необхідність системного підходу до правового регулювання культурної діяльності, недостатність бюджетного фінансування, а також наявні прогалини в чинному галузевому законодавстві викликають необхідність розробки та регламентації в окремому нормативно-правовому акті. Отже, основними завданнями Проекту Закону «Про меценатство» повинно бути встановлення основ правового регулювання меценатської діяльності як різновиду благодійної діяльності, визначення форм підтримки органами державної влади та органами місцевого самоврядування; стимулювання застосування недержавних засобів підтримки у сферах мистецтва, науки, культури, освіти. Даний проект закону покликаний захистити інтереси тих осіб та організації, які насправді хочуть послужити своєю участю в становленні національної культури, освіти і науки (с.139).

Розглядаючи питання адміністративної відповідальності, дисертант, на основі аналізу думок науковців щодо сутності поняття адміністративної відповідальності робить слушний висновок про те, що поняття адміністративної відповідальності синтезує два основних підходи до визначення її сутності: перший характеризує адміністративну відповідальність як об'єктивну категорію, представляє реакцію держави на адміністративне правопорушення; другий – як суб'єктивно-особистісну категорію, що показує її як сукупність обов'язків і правомочностей особи, яка притягається до відповідальності. З об'єктивного боку адміністративна відповідальність сприймається як специфічний вид правоохоронної діяльності, що включає сукупність дій

компетентних органів (посадових осіб), що відображають реакцію держави на адміністративне правопорушення, дій, що мають негативні наслідки для правопорушника у вигляді адміністративного покарання. В суб'єктивно-особистісному розумінні, адміністративна відповідальність визначається як специфічне положення правопорушника (с.211).

Практичне значення одержаних результатів в теоретичній і практичній сферах обумовлюється тим, що сформульовані і обґрунтовані в дисертації висновки та пропозиції розширюють і поглиблюють існуючі знання про сутність та особливості адміністративно-правового регулювання меценатства і спонсорства в Україні.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Разом з тим, дисертація не позбавлена певних недоліків та суперечливих положень, які потребують додаткових пояснень та уточнень.

1. Так, у висновках до розділу 1 дисертант надає авторське визначення поняття спонсорство, під яким пропонує розуміти «взаємовигідний обмін грошових коштів, товарів, послуг, робіт на можливості розміщення реклами, проведення PR-заходів, стимулювання збуту тощо» (с.132). Зазначене, беззаперечно, заслуговує на увагу. Однак, на нашу думку, висновок здобувача був би більш змістовний, якби ним було виокремлено характерні особливості спонсорства, які відрізняють його, наприклад, від благодійництва чи меценатства.

2. Досліджуючи у підрозділі 2.1 «Нормативно-правове регулювання меценатства і спонсорства в Україні» дисертант робить низку цікавих з практичної та теоретичної точки хору висновків. Втім, на нашу думку, висновки до підрозділу були б більш обґрунтованими, якби здобувач надав власну оцінку сучасного стану адміністративно-правового регулювання меценатства та спонсорства в Україні.

3. На сторінці 131 дисертаційної роботи автором справедливо підкреслюється, що «якщо законодавством України меценатство визначають як сферу соціальної активності, пов'язану з підтримкою і розвитком об'єктів

культури, мистецтва, науки, освіти, просвіти, спорту, складових культурного надбання, що виражається в передачі іншим громадянам або юридичним особам майна і (або) грошових коштів, то натомість благодійна діяльність обмежується низкою сфер, що охоплює значно ширше коло питань». Однак, зі змісту тексту не до кінця зрозуміло у чому саме полягає «обмеженість благодійної діяльності», а відтак цей аспект потребує уточнення.

4. Заслуговує на увагу те, що дисертантом було надано низку авторських визначень різних понять, зокрема: «благодійність», «меценатство», тощо. Однак, на нашу думку, здобувачу слід було окремо уточнити у чому полягає соціальне призначення благодійності в Україні та світі.

5. На нашу думку, здобувач занадто захопився аналізом методології дослідження меценатства і спонсорства (підрозділ 1.1) та розглядом історичної ретроспективи механізму адміністративно-правового регулювання меценатства і спонсорства (підрозділ 1.2), приділивши їм 48 та 28 сторінок відповідно. В цьому ж контексті відзначу, що іноді складається враження, що робота більше орієнтована на теоретичні аспекти у цій сфері (про що свідчить надмірна перевантаженість теоретичними конструкціями), аніж на вирішення існуючих проблем адміністративно-правового регулювання меценатства і спонсорства в Україні.

Вищенаведені зауваження, які в певній мірі носять характер побажань, не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаної дисертантом роботи. Теоретичні результати й наукові положення, які містяться в цій дисертації, характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий вклад автора в юридичну науку. Вдалий і логічно поєднаний вибір у дослідженні питань, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних міркувань та прикладів з практики, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчать про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення.

Повнота висвітлення результатів дослідження.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації,

досить повно викладено у 12-ти наукових публікаціях, з них 8 статей: шість – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, дві статті – у науковому періодичному виданні іноземних держав (Республіка Киргистан) та у 4 тезах виступів на науково-практичних конференціях.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

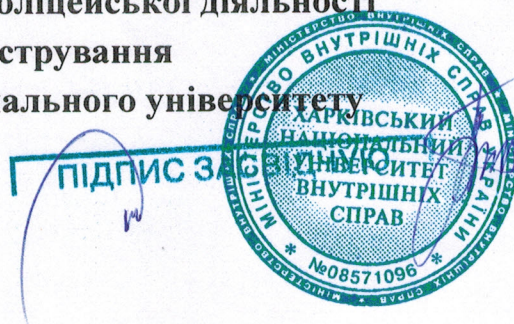
Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог.

Загальний висновок.

Дисертаційне дослідження «Адміністративно-правове регулювання меценатства і спонсорства в Україні» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання — удосконалення адміністративно-правового регулювання меценатства і спонсорства в Україні. Виходячи із зазначеного, слід вказати, що дисертаційне дослідження за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю і обґрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає науковій спеціальності 12.00.07 та вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а його автор — Демешко Максим Валерійович — заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

**доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
завідувач кафедри поліцейської діяльності
та публічного адміністрування
Харківського національного університету
внутрішніх справ**

О. І. Безпалова